

ZELENÁ MYSEĽ

Environmentálny školský časopis

SEPTEMBER/2019

Predslov

Vítajte pri čítaní nášho nového žiackeho časopisu, ktorý sa zameriava predovšetkým na environmentálne témy, ekologický spôsob života a zdravý životný štýl.

V školskom roku 2019/2020 vznikol v našej škole GREEN CLUB, ktorého hlavným poslaním je osveta environmentálnej výchovy medzi žiakmi. GREEN CLUB sa chce svojimi aktivitami a činnosťou podieľať na tom, aby si žiaci, učitelia a priatelia našej školy uvedomili vážny dopad konzumného spôsobu života na našu planétu. Súčasťou činnosti nášho klubu je aj založenie tohto časopisu, ktorého redaktormi sa stalo 21 žiakov našej školy. Názov tohto mesačníka „Zelená myseľ“ si žiaci zvolili sami, tak ako aj všetky témy pre svoje články. Z článkov sa postupne budú stávať aj reportáže, ktoré našich redaktorov pretvoria na reportérov. V každom vydaní sa budete mať možnosť dočítať nielen o zaujímavých témach z domu aj zo zahraničia, ale aj o tom, ako sa nám v GREEN CLUBE darí, čo – kde – a ako sme podnikli.

Veríme, že si v našom časopise nájdete vždy aspoň jeden článok, ktorý vás obohatí, inšpiruje či zaujme.

Články v časopisoch sú vždy mienkotvorné, preto by sme chceli na záver ešte raz zdôrazniť, že ich autormi sú výlučne žiaci, ktorí sa to začínajú učiť robiť najlepšie ako vedia vo svojom voľnom čase. Napriek tomu radi uvítame všetky vaše postrehy, či námety na témy, o ktorých by ste sa radi v našom časopise dočítali. Naším cieľom je posúvať sa a zdokonaľovať vo všetkom, čo robíme.

Mgr.Dadka Kánássy

Redaktorka : Betka Hausová

Rubrika : Vedeli ste, že ...

Greta Thunbergová (zdroj : internet)

Hovorí vám niečo meno Greta Thunbergová?

Je to šestnásťročná švédka aktivistka, ktorá rieši problematiku klimatických zmien . Je známa svojim štrajkom pred švédskym parlamentom za zvýšenie aktivizmu proti klimatickým zmenám.

Klimatický štrajk

Greta zorganizovala klimatický štrajk, ktorý sa konal v jeden septembrový piatok až v stopäťdesiatich krajinách vrátane Slovenska . Greta vyzvala mnoho mladých študentov, aby 20 .septembra štrajkovali aj vo svojom meste .

Gretina cesta do New Yorku

Už v polovici augusta sa plavila na pretekárskom člne z Veľkej Británie cez Atlantický oceán do New Yorku, aby 20.septembra mohla štrajkovať pred Bielym domom v New Yorku. Jej cesta trvala 15 dní . Skupina na čele s Gretou žiadala ,aby vláda začala konať a zastavila celosvetovú hrozbu – globálne otepľovanie .

Zaujímavosti o Grete

- jej protestovanie sa začalo už 20. augusta 2018, keď požadovala aby Švédsko vláda znížila uhlíkové emisie podľa Parížskej dohody pred budovou Riksdagu s nápisom "Skolstrejk för klimatet"
- (školský štrajk za klímu) každý deň počas školských hodín až do 9.septembra kedy sa konali voľby .
- v marci 2019 bolo oznámené, že Greta Thunbergová bola nominovaná na Nobelovu cenu mieru.
- Jej mama je operná speváčka a jej otec herec
- získala cenu za Ženu roka vo švédsku
- U Gréty bol diagnostikovaný Aspergerov syndróm (porucha autistického spektra)

Redaktorka : Júlia Móderová

Rubrika : Zamyslime sa .... (zdroj: internet)

Už aj Mount Everest je plný odpadkov...!

Nepál má už plné zuby odpadkov a tiež aj ľudí, ktorí sa nevedia správať. Lezenie na Mount Everest už nie je vôbec až tak nedostupné. Jedným z problémov je, že výstup si už finančne môže dovoliť toľko ľudí, až tam jedného dňa začali kvôli zápche vytvorenej obrovským počtom ľudí zomierať, pretože v zápche museli čakať niekoľko hodín. Ďalším problémom sú odpadky.

Každý jeden horolezec si so sebou berie aj veľké množstvo odpadu. A miesto toho, aby ho zniesli dole, odpad zostáva na najvyššej hore sveta. Došlo to do štádia, kedy ho bolo tony, Everest sa začal meniť na skládku. Nepál však oznámil, že takéto správanie tolerovať už viac nebude a v **oblasti Khumbu zakázal plasty na jedno použitie.** Tento zákaz začne platiť od januára 2020. Nevzťahuje sa však na plastové fľaše určené na vodu.

Vláda zatiaľ neoznámila, aký bude trest pre tých, ktorí tento zákaz nebudú dodržiavať. Celý tento región dnes víta približne 150 000 návštevníkov. **Začiatkom tohto roka bolo z najvyššej hory sveta znesených najmenej 11 ton odpadu.** Podľa BBC tento rok zomrelo, alebo zmizlo najmenej 11 ľudí pri pokuse vyliezť na Everest. V roku 2019 sa zároveň na horu pokúsilo vyliezť až neuvieriteľných 885 ľudí.

Redaktor : Lev Melnychuk

Rubrika : Zamyslime sa ... (zdroj: internet)

Topiace sa ľadovce

Vedeli ste, že za posledných 46 rokov sa topenie ľadovcov zrýchlilo šesťkrát! Väčšina ľadovcov sa topí v Grónsku a na Antarktíde. Napríklad, za posledný rok sa v Grónsku roztopilo toľko ľadu, že hladina vody v oceánoch stúpila o jeden milimeter. Ak to preložíme na objem, budeme mať približne 300 kilometrov kubických vody ročne. Napríklad, Antarktída stráca 250 miliárd ton ľadu ročne, čo je to isté, ako 357142857143 ľudí.

A čo sa stane, ak sa všetok ľad roztopí? Po prvé, hladina vody v oceánoch sa zvýši o 60 metrov. Po druhé, ľadovce obsahujú dve tretiny všetkej sladkej vody na planéte. Mnoho vedcov verí, že v budúcom storočí už nebudeme vidieť ľadovce na póloch. Je veľmi smutné pochopiť, že planétu zničí náš druh. Sme tak hrdí, že sme najchytrejším druhom planéty, že niekedy robíme veci, ktoré by ani ten najhlúpejší červ nerobil!

Redaktorka : Marína Kundrátová

Rubrika : Zamyslime sa .... (zdroj: internet)

Tsunami

Tsunami je séria vln vyvolaných podoceánským zemetrasením, zosuvom pôdy, alebo vulkanickou erupciou. Veľmi zriedkavo môže byť tsunami spôsobené i dopadom obrovského meteoritu na hladinu oceánu.

Tsunami je jedna, alebo niekoľko po sebe idúcich vln na hladine mora, ktoré vznikajú pri silnom zemetrasení pod hladinou mora. Energia tsunami je konštantná a závisí od jeho rýchlosti a štvorca jeho výšky. Keď vlna dorazí k pobrežiu, jej výška rastie a rýchlosť klesá. Vlnová dĺžka tsunami je veľmi veľká, v rade stoviek kilometrov, čo určuje jeho správanie. Pri pobreží sa, ale vlna značne spomalí. Kým na hlbokom mori je tsunami ťažko pozorovateľné, pri pobreží nahromadená energia zdvíha vlnu až do výšky 30 metrov a viac. Vďaka veľmi veľkej vlnovej dĺžke na hlbokom mori môže tsunami putovať tisíce kilometrov bez väčších strát energie. Veľa miest na pobreží Tichého oceánu, hlavne v Japonsku, USA a Kanade, má výstražný systém a pripravené evakuačné plány pre prípad vážnej vlny

tsunami.

Tsunami nie je iba jedna vlna, ale séria vln nazývaná taktiež ako “vlnový vlak” (wave train). Mnoho svedkov tohto úkazu tvrdí, že zvuk tsunami je podobný zvuku valiaceho sa nákladného vlaku. Keď je oceán veľmi hlboký, tsunami môže mať na hladine veľkosť menšiu ako 30cm a môže dosiahnuť rýchlosť až 800km/h, bez toho, aby si to niekto povšimol. Takáto vlna prejde naprieč celým oceánom ani nie za jeden deň.

Redaktorka : Tara Mrnková

Rubrika : Zamyslime sa .... (zdroj: internet)

Igelitové tašky nie sú ekologické ani moderné. Čím ich nahradiť?

Takmer každý deň chodí aspoň jeden člen domácnosti na nákup. Pri každom nákupe nám môže vzniknúť odpad, ktorý sme ešte ani nevytvorili. Považujem za dôležité si uvedomiť, že už to, v čom denne ten nákup domov prinesieme, môže vážne prispievať k tvorbe, či úbytku odpadu. Plastové, či inak nazývané igelitové tašky, by sa mali navždy z našich domácností vytratiť. Tak teda čím ich nahradiť:

Papierové tašky: Naša prvá a najviac známa alternatíva je papierová taška. O papierových taškách sme počuli ako o ekologickej alternatíve, ale mali by ste vedieť, že to nie je práve tá naj ekologickejšia voľba. Má svoje plusy aj mínusy o ktorých si povieme.

Plusy

- Sú ľahšie na výrobu
- Rýchlo sa rozkladajú
- Viac udržia
- Viac ako 50% sa zrecykluje

Mínusy

- Ročne sa vyrúbe 50 ton stromov
- Ťažké na prepravu
- Zvyšujú globálne otepľovanie

Sieťky :

Toto by mohla byť druhá alternatíva. Lidl ich začal predávať ako prvý. Sú viac ekologické ako papierové tašky. Avšak opäť majú svoje plusy aj mínusy.

Plusy :

- Sú určené pre viacnásobné použitie
- Dajú sa prať
- Sú lacné, cca 90 centov
- Sú bavlnené, čiže šetríme stromy

Mínusy :

- predavačka musí otvoriť sáčok, aby zistila čo je dnu
- Keď je taška zničená, ťažko sa recykluje
- Slúžia len na pečivo a ovocie

Ľanové tašky:

Tento druh materiálu je známy už z minulosti. Je to najviac ekologický a najefektívnejší spôsob balenia nákupu.

Plusy

- Použiteľné na všetko
- Rôzne dizajny
- Ľahké na výrobu
- Vyržia dlho

Mínusy

- žiadne-

Frusack:

O tejto alternatíve doposiaľ počulo málo ľudí, preto si o nej povieme viac :

Čo to je?

Sú to sáčky vyrobené z biologických, čiže prírodných materiálov. Je vyrobený na báze kukuričného škrobu. Keď sa sáčok zničí, stačí ho jednoducho skompostovať.

Na čo slúži?

Keď kupujete ovocie - zeleninu bežne používate plastové sáčky, ktoré väčšinou po nákupe končia v koši. Frusack jednoducho môžete so sebou nosiť na každý nákup, a plastové vrecúška viac v obchode nevyhľadávať.

Výhody

Materiál je priehľadný, čiže predavačka ľahko rozpozna čo je obsahom vrečka, bez potreby ho otvárať. Stačí ho len opláchnuť. Je ľahký.

Jediná nevýhoda je cena (12 eur za 3 ks). A zatiaľ slúžia len na ovocie, alebo pečivo.

Zdroj : internet

**Redaktorka : Alexandra
Dancáková**

Rubrika : Naše zdravie

RECEPT NA SIRUP ZO SMREKOVÝCH VÝHONKOV

Zdroj : internet

*Niet nad fantastické domáce sirupy. Okrem vynikajúcej chuti, sú aj zdraviu prospešné...
a hlavne viete, čo ste do nich dali.J*

Ingrediencie na dve 0,7 l fľaše sirupu:

- 1,5 kg mladých výhonkov zo smrekových vetvičiek,
- 1,5 kg trstinového cukru,
- 3 citróny,
- 1,5 l vody.

Postup

1. Najskôr si očistite výhonky prepláchnutím v studenej vode. Takto ich zbavíte nečistôt a chrobákov. Potom ich nasypete do uzatvárateľnej nádoby vo vrstve asi 5 cm. Zasypte ich centimetrovou vrstvou cukru a položte na ne tri kolieska citrónu. Opakujte päťcentimetrovú vrstvu výhonkov, centimeter cukru a kolieska citrónu až kým nenaplníte nádobu.
2. Potom nádobu uzavrite a postavte na slnečný parapet. Nechajte ju tam dva až tri týždne.
3. Po čase sa vytvorí hustá šťava. Prelejte ju cez plátienko, čím ju scedíte. Hotový sirup skladujte v chladničke.

Odporúčanie : tento sirup oceníte najmä v studenom, sychravom a zimnom počasí, keď na naše priedušky začnú útočiť rôzne druhy kašľa.

Ďakujeme vám za čas venovaný časopisu ZELENÁ MYSEĽ.

Všetky vaše postrehy , či námety nám môžete posielat' na mailovú adresu :

kanassyova@zspa.sk

Šéfredaktor : Mgr.Dadka Kánássy

Redaktori tohto vydania :

- A.Hausová
- J.Móderová
- L.Melnychuk
- M.Kundrátová
- T.Mrnková
- A.Dancáková
- M.Mišková